

THỰC TRẠNG VÀ GIẢI PHÁP NÂNG CAO HIỆU QUẢ QUẢN LÝ NGUỒN THU HƯỚNG ĐẾN TỰ CHỦ TÀI CHÍNH CỦA CÁC ĐẠI HỌC CÔNG LẬP Ở CỘNG HÒA DÂN CHỦ NHÂN DÂN LÀO

Ths. Nok Southivong* - PGS.TS. Nguyễn Trọng Thành** - TS. Võ Thị Phương Lan**

Chiến lược đổi mới quản lý nền giáo dục đại học và dần tiến tới cơ chế tự chủ tài chính ở các trường đại học của Cộng hòa Dân chủ Nhân dân Lào. Do đó, khối các đại học công lập của Lào đang đứng trước yêu cầu cấp thiết phải nâng cao hiệu quả quản lý tài chính nội bộ, đặc biệt là hiệu quả thu tài chính. Nghiên cứu phân tích thực trạng thu tài chính nội bộ của Đại học công lập của Lào giai đoạn 2020-2024, cho thấy ngoài một số kết quả đã đạt được còn một số hạn chế về lập kế hoạch, dự toán nguồn thu; khai thác nguồn thu ngoài ngân sách; kiểm tra, giám sát khoản thu. Trên cơ sở phân tích một số hạn chế nghiên cứu đề xuất một số giải pháp nhằm nâng cao hiệu quả quản lý khai thác nguồn thu tài chính, đảm bảo sự phát triển bền vững của Nhà trường trong tiến trình tự chủ toàn diện.

• Từ khóa: đại học công lập, quản lý thu tài chính, Lào, xu hướng tự chủ tài chính.

Strategy for innovation in management of higher education and gradually moving towards financial autonomy in universities of the Lao People's Democratic Republic. Therefore, the public universities of Laos are facing an urgent need to improve the efficiency of internal financial management, especially the efficiency of financial collection. The study analyzes the current situation of internal financial collection of public universities of Laos in the period of 2020-2024, showing that in addition to some achieved results, there are still some limitations in planning and estimating revenue sources; exploiting non-budgetary revenue sources; inspecting and monitoring revenue. Based on the analysis of some limitations, the study proposes a number of solutions to improve the efficiency of financial revenue management and exploitation, ensuring the sustainable development of the University in the process of comprehensive autonomy.

• Key words: public university, financial revenue management, Laos, financial autonomy trends.

Ngày gửi bài: 30/5/2025

Ngày gửi phản biện: 08/6/2025

Ngày nhận kết quả và sửa phản biện: 24/7/2025

Ngày chấp nhận đăng: 21/8/2025

DOI: <https://doi.org/10.71374/jfarv.v25.i294.19>

mô hình từ bao cấp hoàn toàn tài chính từ nguồn ngân sách nhà nước (NSNN) sang mô hình tự chủ tài chính một phần chi hoạt động thường xuyên ở các ĐHCL đã đặt ra yêu cầu cấp thiết trong hoàn thiện đổi mới cơ chế quản lý thu tài chính nhằm nâng cao hiệu quả và phù hợp với yêu cầu đổi mới quản lý hoạt động đại học theo đúng lộ trình đề ra. Với đặc thù là ĐHCL ở Lào, không chỉ nguồn thu từ nguồn NSNN mà nguồn thu từ hoạt động sự nghiệp giáo dục thể thao còn rất hạn chế, trong khi nhu cầu chi cho đào tạo và thể thao, hoạt động nghiên cứu khoa học và đầu tư phát triển cơ sở trang thiết bị phục vụ giảng dạy và nghiên cứu ngày càng tăng. Trước những yêu cầu đó, vấn đề đặt ra là làm thế nào để giải quyết trên cả phương diện chính sách tài chính nội bộ lẫn năng lực quản lý tài chính của các ĐHCL của Lào. Để giải quyết vấn đề nêu trên, nghiên cứu, phân tích thực trạng và đề xuất các giải pháp nâng cao hiệu quả quản lý thu tài chính với định hướng đến tự chủ đảm bảo chi thường xuyên ở các ĐHCL của Lào là cần thiết, có ý nghĩa khoa học và thực tiễn rõ rệt, góp phần hoàn thiện mô

1. Đặt vấn đề

Khối các đại học công lập (ĐHCL), trong đó có: Đại học Quốc gia Lào (NUOL); Đại học Champasack (CU); Đại học Souphanouvong (SU) và Đại học Y khoa (UHS) của Cộng hòa Dân chủ Nhân dân Lào (Lào), việc chuyển đổi

* Đại học Tài chính - Kế Toán Lào; tác giả liên hệ: Email. noknoisouthivong@gmail.com (Nghiên cứu sinh, Học viện Tài chính)

** Học viện Tài chính

hình quản trị ĐHCL phù hợp với yêu cầu đổi mới của Lào.

2. Thực trạng quản lý thu tài chính của các đại học công lập của Lào

2.1. Thực trạng lập và tổ chức khai thác, thực hiện các nguồn thu

Lập dự toán thu tài chính là khâu rất quan trọng trong công tác quản lý thu tài chính ở các ĐHCL. Trình tự lập dự toán tại ĐHCL của Lào được thực hiện như sau:

- i. Phòng Tài chính - Kế hoạch hướng dẫn các đơn vị trực thuộc nhà trường xây dựng dự toán.
- ii. Các đơn vị trực thuộc xây dựng dự toán.
- iii. Phòng Tài chính - Kế hoạch nhận và thẩm định dự toán, tổng hợp trình thủ trưởng Nhà trường xét duyệt, sau đó trình bộ chủ quản, bộ chủ quản trình Bộ Tài chính.
- iv. Quyết định giao dự toán cho các ĐHCL để tổ chức khai thác, quản lý các nguồn thu.

Bảng 1. Giao dự toán thu cho các ĐHCL ở Lào giai đoạn 2020-2024

TT	Nội dung kế hoạch	Đơn vị	Năm				
			2020	2021	2022	2023	2024
1	Giao kế hoạch thu từ nguồn NSNN	Triệu Kíp	183.568,1	197.041,7	234.737,2	222.479,4	268.914,2
1.1	NOUL	Triệu Kíp	112.572,7	126.218,6	162.746,1	139.271,0	193.585,0
		TTBQ (%)		10,8	22,4	-16,9	28,1
1.2	UHS	Triệu Kíp	27.044,3	27.442,8	28.931,9	33.492,2	22.524,4
		TTBQ (%)		1,5	5,1	13,6	-48,7
1.3	SU	Triệu Kíp	20.142,6	19.884,9	19.479,8	21.849,0	24.025,5
		TTBQ (%)		-1,3	-2,1	10,8	9,1
1.4	CU	Triệu Kíp	23.808,5	23.495,4	23.579,4	27.867,2	28.779,3
		TTBQ (%)		-1,3	0,4	15,4	3,2
2	Giao kế hoạch thu sự nghiệp	Triệu Kíp	60.209	53.621	64.065	67.472	63.912
2.1	NOUL	Triệu Kíp	39.330,8	30.984,8	38.840,8	43.180,0	44.160,0
		TTBQ (%)		-26,9	20,2	10,0	2,2
2.2	UHS	Triệu Kíp	9.646,0	10.970,0	11.212,5	11.223,0	9.156,0
		TTBQ (%)		12,1	2,2	0,1	-22,6
2.3	SU	Triệu Kíp	5.954,1	5.868,4	6.469,4	6.183,7	6.245,3
		TTBQ (%)		-1,5	9,3	-4,6	1,0
2.4	CU	Triệu Kíp	5.278,2	5.797,4	7.542,0	6.885,0	4.350,3
		TTBQ (%)		9,0	23,1	-9,5	-58,3
Tổng giao dự toán thu (1+2)		Triệu Kíp	243.777,2	250.662,3	298.801,9	289.951,1	332.825,7

Từ viết tắt trong bảng: TTBQ: Tỷ lệ tăng trưởng bình quân

Nguồn: Báo cáo tài chính của các ĐHCL (2020-2024)

Các ĐHCL của Lào, nhìn chung tỷ lệ tự chủ chi thường xuyên của các nhà trường ở mức thấp thể hiện ở mức giao chỉ tiêu kế hoạch thu từ nguồn thu sự nghiệp thấp. Chính vì vậy, nguồn thu từ

nguồn NSNN cấp là nguồn thu chính, chiếm từ 75% đến 80%/năm nhằm đảm bảo các hoạt động của các nhà trường. Hằng năm các ĐHCL được Bộ Tài chính duyệt cấp giao kế hoạch thu tài chính thông quan Bộ Giáo dục và Thể thao thực hiện chức năng quản lý nhà nước về hoạt động chi thường xuyên và chi đầu tư phát triển. Xem xét nguồn thu từ tài chính của các nhà trường (Bảng 1) cho thấy, có sự biến động về nguồn thu giữa các năm và có xu hướng tăng dần do nhu cầu chi tăng lên theo năm. Năm 2020, các ĐHCL được cấp 243.777,2 triệu Kíp, đến năm 2023 được cấp 289.951,1 triệu Kíp và năm 2024 các nhà trường được cấp là 332.825,7 triệu Kíp. Trong đó, phần lớn thu (90% - 95%) được giao kế hoạch thu để cấp cho các hoạt động chi thường xuyên của các nhà trường, số còn lại (5% - 10%) giao kế hoạch thu để chi cho đầu tư phát triển. Trong số chi cho đầu tư phát triển, chủ yếu là chi cho xây dựng cơ sở, giảng đường, chi mua sắm thiết bị phục vụ đào tạo còn rất hạn chế, thậm chí trường CU trong năm năm không được giao kế hoạch thu để chi cho đầu tư phát triển. Cụ thể, giai đoạn 2020 -2024 các nhà trường được giao rất ít ngân sách cho đầu tư phát triển. Năm 2020, các ĐHCL được cấp 6.000 triệu Kíp cho đầu tư phát triển, chiếm 3,3% tổng giao kế hoạch ngân sách cấp; các năm khác cũng tương tự. Năm 2024, các nhà trường được giao 11.000 triệu Kíp cho chi đầu tư phát triển, chiếm 4,1% tổng ngân sách cấp. Điều này cho thấy, NSNN cấp cho các ĐHCL của Lào chủ yếu phục vụ cho hoạt động chi thường xuyên và chỉ một phần rất hạn chế của ngân sách là đầu tư phát triển.

Nguồn giao kế hoạch thu từ nguồn hoạt động sự nghiệp có thu là những nguồn thu rất quan trọng, nhất là theo xu hướng tự chủ chi thường xuyên trong tương lai, nguồn thu này góp phần đảm bảo năng lực tài chính, phát triển nguồn nhân lực và hoàn thiện hệ thống quản trị. Trong số nguồn thu từ hoạt động sự nghiệp có thu, chủ yếu đến từ thu học phí của sinh viên và học viên, chiếm 82,3% (nguồn thu chiếm tỷ trọng cao nhất), tiếp đến là thu từ hoạt động nghiên cứu khoa học chiếm 8% và thu từ hoạt động liên kết đào tạo với các trường khác chiếm 6%, nguồn thu có tỷ trọng thấp nhất là thu từ các hoạt động dịch

vụ, chiếm 2,0% và thu từ nguồn viện trợ quốc tế, chiếm 1,7%.

2.2. Thực trạng chấp hành và quyết toán nguồn thu

Căn cứ dự toán thu tài chính năm được giao, các nhà trường sử dụng ngân sách cần thực hiện dự toán thu để chi theo chế độ, định mức chi tiêu ngân sách được Bộ Tài chính, bộ Giáo dục và Thể thao ban hành. Đồng thời căn cứ vào bản quy chế chi tiêu nội bộ của từng nhà trường để triển khai kế hoạch và thực hiện nội dung quyết toán tài chính. Kết quả thực hiện nhiệm vụ và quyết toán thu của các ĐHCL được thống kê trong bảng.

Bảng 2: Chấp hành và quyết toán thu của các ĐHCL ở Lào giai đoạn 2020-2024

TT	Chỉ tiêu nội dung	Đơn vị	Năm				
			2020	2021	2022	2023	2024
1	Tổng quyết toán thu NSNN	Triệu Kip	177.282,2	195.339,3	229.366,6	229.830,9	270.821,2
1.1	NOUL	Triệu Kip	107.507,0	128.742,9	157.375,5	147.627,3	193.585,0
		QT/TH (%)	95,5	102,0	96,7	106,0	100,0
1.2	UHS	Triệu Kip	28.126,0	24.973,0	28.931,9	32.487,4	22.749,6
		QT/TH (%)	104,0	91,0	100,0	97,0	101,0
1.3	SU	Triệu Kip	18.531,2	18.950,3	19.479,8	21.849,0	25.707,3
		QT/TH (%)	92,0	95,3	100,0	100,0	107,0
1.4	CU	Triệu Kip	23.118,0	22.673,1	23.579,4	27.867,2	28.779,3
		QT/TH (%)	97,1	96,5	100,0	100,0	100,0
2	Tổng quyết toán thu sự nghiệp	Triệu Kip	56.609,8	48.960,4	61.031,8	62.747,7	61.698,2
2.1	NOUL	Triệu Kip	35.869,7	27.576,4	37.170,7	38.905,2	42.437,8
		QT/TH (%)	91,2	89,0	95,7	90,1	96,1
2.2	UHS	Triệu Kip	9.655,6	10.125,3	9.979,1	10.897,5	8.789,8
		QT/TH (%)	100,1	92,3	89,0	97,1	96,0
2.3	SU	Triệu Kip	5.954,1	5.751,0	6.340,0	6.060,0	6.120,4
		QT/TH (%)	100,0	98,0	98,0	98,0	98,0
2.4	CU	Triệu Kip	5.130,4	5.507,6	7.542,0	6.885,0	4.350,3
		QT/TH (%)	97,2	95,0	100,0	100,0	100,0
Tổng quyết toán thu (1+2) QT/TH (%)		Triệu Kip	233.892,1	244.299,7	290.398,3	292.578,6	332.519,4
		95,9	97,5	100,9	99,9		

Nguồn: Báo cáo tài chính của các ĐHCL (2020-2024)

Theo báo cáo quyết toán thu các năm (2020 - 2024) của các ĐHCL, công tác lập báo cáo quyết toán cơ bản đáp ứng được quy định của Nhà nước cũng như các bộ chủ quản. Tuy nhiên, sau khi nộp báo cáo quyết toán đến bộ chủ quản, một số trường còn điều chỉnh, gửi lại báo cáo quyết toán nhiều lần. Nguyên nhân do bộ chủ quản chưa quy định thời gian các ĐHCL gửi báo cáo quyết toán về vụ Kế hoạch Tài chính nên đến sát ngày các ĐHCL phải gửi báo cáo quyết toán toàn ngành đến vụ Tài chính, các đơn vị trực thuộc mới nộp,

nên ảnh hưởng đến quá trình tổng hợp báo cáo quyết toán toàn ngành.

2.3. Những kết quả đạt được

Nhìn chung, công tác quản lý nguồn thu ở các ĐHCL của Lào trong thời gian qua đã có những bước thay đổi tích cực, được các bộ chủ quản, Đảng và Nhà nước ghi nhận, đánh giá cao trên các mặt:

Bám sát chủ trương, đường lối, định hướng, chiến lược phát triển Giáo dục và Thể thao trong bối cảnh thực tiễn của Lào. Thực hiện QLTC đúng pháp luật hiện hành, nhất là luật NSNN, Luật Giáo dục đại học. Ngoài ra, các trường nỗ lực tìm kiếm khai thác các khoản thu, mở các ngành đào tạo có chất lượng cao, trình độ cao nhằm tăng nguồn thu tài chính góp phần giảm dần NSNN cấp chi thường xuyên.

Công tác lập kế hoạch thu tài chính không những được thực hiện thường xuyên, định kỳ hằng năm mà còn lập kế hoạch trung hạn, dài hạn. Kế hoạch tài chính được đánh giá khá tốt, sát với thực tế thu chi và được cấp trên quyết định, thông báo ít bị điều chỉnh.

- Thực hiện quản lý nguồn thu tài chính khá tốt, nguồn thu ngoài NSNN trong các trường ĐHCL có xu hướng tăng lên qua các năm, tuy nhiên khả năng khai thác các nguồn thu của các trường không đồng đều và bền vững. Ngoài ra, các trường đã có chính sách khuyến khích các đơn vị, bộ phận, cá nhân trong trường tăng cường tìm kiếm và thu hút các nguồn thu bằng việc quy định cụ thể trong Quy chế chi tiêu nội bộ.

- Các trường đã thực hiện việc báo cáo thống kê hằng năm, quản lý, theo dõi, ghi chép đầy đủ trên sổ sách theo quy định, quy trình quản lý, theo dõi và xử lý tài sản theo đúng quy định hiện hành của nhà nước.

- Về quy chế QLTCNB. Hằng năm, các trường đã sửa đổi, bổ sung và ban hành bộ Quy chế chi tiêu nội bộ. Quy chế đã xây dựng định mức chi tiêu và được cụ thể hóa chi tiết các khoản được phép chi tiêu nội bộ trong năm. Quy chế khá hợp lý, bám sát bản kế hoạch chi của các trường được xây. Đây là một công cụ đắc lực giúp hoàn thành mục tiêu, nhiệm vụ QLTCNB của các trường ĐHCL ở Lào.

- Về lập kế hoạch tài chính nội bộ, các trường đã có kế hoạch tài chính rất rõ ràng, chi tiết thu chi hằng năm. Bản kế hoạch tài chính nội bộ được đánh giá khá sát thực với thực hiện thu chi hằng năm. Nội dung kế hoạch để thực hiện, có khả năng triển khai và các cá nhân, đơn vị có liên quan dễ dàng thực hiện.

- Về Kế toán tài chính nội bộ. Đã ban hành được bộ quy trình kế toán tài chính nội bộ theo đặc thù riêng của mỗi trường. Nhờ đó công tác hạch toán kế toán được thực hiện theo đúng chế độ kế toán hành chính sự nghiệp thay thế 23/TC/QĐ/CDKT ngày 2 tháng 11 năm 2020 của Bộ tài chính. Do đó, Công tác hạch toán kế toán trong 4 trường ĐHCL được thực hiện tốt.

- Về kiểm soát tài chính nội bộ. Các nhà trường đã có Quyết định thành lập ban thanh, kiểm tra nhân dân, Ban hoạt động độc lập giúp nhà trường trong công tác QLTC, ban thanh tra được kiện toàn theo từng năm nhằm đáp ứng sự thay đổi chung của nhà trường. Ban thực hiện chức năng, nhiệm vụ thanh tra, kiểm tra và kiểm toán hằng năm như: Kiểm tra, thanh tra thường xuyên, định kỳ hay đột xuất (khi có dấu hiệu sai phạm chỉ tiêu tài chính trong Nhà trường). Ban là một bộ phận cấu thành bộ công cụ QLTCNB của các trường.

2.4. Những hạn chế trong quản lý thu tài chính

Quản lý thu tài chính tại các ĐHCL của Lào có một số hạn chế, cụ thể:

Thứ nhất, nguồn thu hiện nay chủ yếu phụ thuộc nhiều vào NSNN, trong khi các nguồn thu sự nghiệp khác chưa thực sự được khai thác có hiệu quả và tận dụng tối đa tiềm năng vốn có. Việc lập kế hoạch thu chủ yếu dựa trên phương pháp truyền thống (dựa trên kết quả thực hiện năm trước cộng với tỉ lệ tăng trưởng cơ học), thiếu cơ sở định lượng rõ ràng, chưa dựa trên phân tích thị trường hay khả năng nội lực của từng nhà trường. Điều này dẫn đến thiếu chủ động trong cân đối nguồn thu - chi, hạn chế khả năng tự chủ tài chính trong tương lai và kìm hãm sự phát triển trực tiếp cũng như nâng cao chất lượng đào tạo và tính ổn định của từng nhà trường.

Thứ hai, tỉ trọng nguồn thu từ các hoạt động có thu vẫn còn thấp, chủ yếu từ học phí chính

quy của các nhà trường, các hoạt động tạo nguồn thu từ nghiên cứu, hợp tác doanh nghiệp, tư vấn, đào tạo ngắn hạn hay chuyển giao công nghệ còn khiêm tốn, chưa ổn định và thiếu định hướng chiến lược dài hạn. Hơn nữa nguồn thu từ các hoạt động có thu được duyệt quyết toán thường thấp hơn số đã thực hiện, do một số khoản thu không đúng quy định, phải hoàn trả lại cho người học.

Thứ ba, chưa có hệ thống phần mềm chuyên dụng tích hợp toàn diện giữa bộ phận kế toán, phòng đào tạo, phòng công tác sinh viên và kho bạc; quy trình thu học phí và các khoản đóng góp khác phần lớn còn bán thủ công, phụ thuộc vào các biểu mẫu giấy và việc nhập liệu thủ công; công tác đối soát, báo cáo còn thủ công, tiềm ẩn nguy cơ sai lệch dữ liệu và làm chậm quá trình quyết toán, tổng hợp.

3. Giải pháp hoàn thiện công tác quản lý thu tài chính nội bộ hướng tới tự chủ tài chính ở các đại học công lập của Lào

Theo chiến lược phát triển 2021-2030, các ĐHCL của Lào hướng tới bốn nhóm giải pháp chính, gồm phát triển nguồn nhân lực, nâng cao năng lực tài chính, tăng cường cơ sở vật chất và hoàn thiện hệ thống quản trị.

Cụ thể, các ĐHCL sẽ có chính sách ưu đãi đặc biệt với các nhà khoa học uy tín, giảng viên tốt nghiệp tiến sĩ tại các nước phát triển trong đó tốt nghiệp ở Việt Nam, có công bố quốc tế; tăng tỷ trọng giảng viên nước ngoài, có khả năng dạy bằng tiếng Việt và tiếng Anh.

Các ĐHCL của Lào cũng đặt mục tiêu tăng nguồn thu từ các hoạt động dịch vụ, liên kết đào tạo và khai thác cơ sở vật chất, làm nguồn tăng tiền lương cho giảng viên và người lao động (trung bình 10% mỗi năm), đảm bảo thu nhập trung bình trong top các trường đại học có thu nhập cao trong nước.

Với người học, các ĐHCL sẽ tiếp tục thu hút nhóm xuất sắc, đảm bảo tỷ lệ có việc làm sau tốt nghiệp và thu nhập cao hàng đầu ở Lào. Cùng đó, ĐHCL nhất là Đại học Quốc gia Lào muốn thu hút sinh viên quốc tế theo học chương trình ngôn ngữ Lào. Từ nay tới năm 2030, các ĐHCL sẽ phát triển và xây dựng các môn học liên quan

công nghệ, trí tuệ nhân tạo; thành lập thêm 2-3 trường trực thuộc và hai cơ sở để mở rộng tầm ảnh hưởng.

Do vậy, để quản lý hoạt động thu tài chính tại các ĐHCL của Lào đạt hiệu quả cao, trở thành một trong những trụ cột nền tảng, tác động trực tiếp đến khả năng vận hành ổn định, phát triển bền vững và nâng cao năng lực cạnh tranh của các nhà trường trong hệ sinh thái giáo dục đại học đổi mới ở trong và ngoài nước, các ĐHCL của Lào cần thực hiện đồng bộ các giải pháp như sau:

Thứ nhất, đổi mới công tác lập kế hoạch và dự toán nguồn thu. Các nhà trường cần áp dụng phương pháp lập kế hoạch thu theo hướng dựa trên hiệu quả đầu ra. Xác định các mục tiêu chiến lược và giao chỉ tiêu hoạt động cụ thể cho từng đơn vị chuyên môn cấu thành (khoa/viện, phòng, trung tâm). Thiết lập cơ sở dữ liệu tài chính làm nền tảng cho lập kế hoạch. Tăng cường sự phối hợp giữa các bộ phận chuyên môn trong lập dự toán thu. Gắn lập kế hoạch thu với chiến lược phát triển nguồn thu mới.

Thứ hai, tăng cường khai thác các nguồn thu từ các hoạt động dịch vụ có thu theo quy định của Đảng và Nhà nước Lào. Phát triển, mở rộng hệ thống, tăng cường liên kết, liên thông đào tạo nhằm tăng nguồn thu từ các dịch vụ có thu này từ đó tăng tỉ trọng nguồn thu từ các dịch vụ đào tạo. Mở rộng đào tạo các chương trình ngắn hạn, cấp chứng chỉ: đào tạo tiếng nước ngoài như: tiếng Anh; Tiếng Việt; tiếng phổ thông Trung Quốc, tin học, kỹ năng mềm, bồi dưỡng nghề nghiệp cho số công chức, người lao động trên địa bàn tỉnh/thành phố mà các nhà trường đóng trên địa bàn. Tổ chức các hoạt động tư vấn chính sách, tư vấn quản lý, tư vấn giáo dục, đào tạo nghề..., tận dụng năng lực chuyên môn của đội ngũ giảng viên của các nhà trường. Thiết lập mối quan hệ đối tác chiến lược với doanh nghiệp, hiệp hội ngành nghề, nhằm đồng tổ chức hội thảo, tuyển dụng, hỗ trợ học bổng và tài trợ cơ sở vật chất.

Thứ ba, các nhà trường cần xây dựng kế hoạch phát triển đội ngũ cán bộ làm nhiệm vụ tài chính - kế toán, trong đó xác định rõ: Nhu cầu bồi dưỡng theo từng năng lực: Chuyên môn, công nghệ, pháp luật, đạo đức nghề nghiệp...;

lộ trình đào tạo theo cấp độ (cơ bản - nâng cao - chuyên sâu); kết hợp giữa đào tạo nội bộ và cử cán bộ tham gia các khóa tập huấn của Bộ Tài chính, Bộ Giáo dục và Thể thao và các đơn vị đào tạo chuyên ngành uy tín trong nước khác.

Thứ tư, thiết lập hệ thống giám sát tài chính nội bộ. Thực hiện giám sát độc lập, đánh giá tính tuân thủ, tính hiệu quả và minh bạch theo định kỳ hằng năm. Xây dựng bộ chỉ số đánh giá hiệu quả tài chính theo hướng kết quả đầu ra. Thiết lập hệ thống phản hồi và đánh giá từ các bên liên quan. Xây dựng cơ chế cải tiến liên tục trên cơ sở dữ liệu đánh giá.

Thứ năm, xây dựng hệ thống quản lý tài chính tích hợp. Triển khai một phần mềm quản lý tài chính tích hợp dành riêng cho cơ sở giáo dục. Ứng dụng trí tuệ nhân tạo (AI) trong dự báo, tối ưu thu tài chính và hỗ trợ cán bộ làm nghiệp vụ tài chính của Nhà trường

Thứ sáu, các giải pháp khác. Cần xây dựng cơ chế tự chủ về tài chính và biên chế cho các ĐHCL, hoàn thiện hệ thống định mức phân bổ, định mức chi NSNN, hoàn thiện bộ máy quản lý thu - chi thường xuyên NSNN trong các ĐHCL của Lào.

5. Kết luận

Công tác quản lý thu tài chính tại các ĐHCL của Lào muốn được thực hiện một cách hiệu lực, hiệu quả cần phải có chính sách phù hợp, quy trình quản lý thu chặt chẽ, hợp lý, khoa học. Công tác tổ chức triển khai cần thường xuyên được đổi mới, bổ sung cho phù hợp với thực tiễn. Sau khi phân tích thực trạng công tác quản lý thu tài chính tại các ĐHCL của Lào, ngoài những mặt đã đạt được, còn có một số hạn chế, từ đó làm cơ sở đề ra các giải pháp mang tính khả thi cao, nhằm tăng cường hơn nữa công tác quản lý thu tài chính trong thời gian tới.

Tài liệu tham khảo:

Bộ Giáo dục và Thể thao (2025), Dự thảo chiến lược phát triển giáo dục và thể thao đến năm 2035, tầm nhìn 2040, Viêng Chăn.

Đại học Champhasack. Báo cáo tài chính giai đoạn 2020 - 2024.

Đại học Quốc gia Lào. Báo cáo tài chính giai đoạn 2020 - 2024.

Đại học Souphanouvong. Báo cáo tài chính giai đoạn 2020 - 2024.

Đại học Y khoa. Báo cáo tài chính giai đoạn 2020 - 2024.

Tự chủ đại học nhìn từ góc độ tự chủ tài chính ở các trường đại học công lập, <http://giaoduc.net>